

VAN EGY TÉGLÁM KENYÁBAN

Visky Anna
önkéntes
viskyanna@yahoo.com

A szerző képeivel

Tizenhat erdélyi fiatal önkéntes táborban vett részt 2011 augusztusában, a Kenyai Köztársaságban. Az ötlet 2010-ben született meg, mikor Halmen Balázs, kolozsvári földrajz szakos hallgató 4 hónapot önkénteskedett a Viktória-tó keleti részén fekvő Rusinga szigetén. Hazaérkezése után megosztotta barátaival élményeit és néhány beszélgetés következményeként jött létre a *Van egy téglám Kenyában - I have a brick in Kenya* nevet viselő iskolaépítő projekt.

Rusinga szigete a legszegényebb vidéknek számít Nyanza tartományában. Az AIDS és a különböző fertőzések sorban szedik áldozataikat (évi 150 000-en halnak meg), egy orvos jut 10 150 emberre és 47–55 év közé tehető az átlagéletkor. A tartomány lakossága 4,3 millió fő, a munkanélküliség közel 40%-os. A kolozsvári Genézium Társaság fiatal

önkéntesei a riasztó adatok és körülmények ellenére sem mondtak le célkitűzésükről, hogy három hét leforgása alatt egy iskolát építsenek fel az Utajo nevű faluban.

2010 őszén történt meg az első komolyabb lépés, amikor e sorok írója – akkor még kommunikáció szakos hallgató –, szervezett egy jótékonsági ruhavásárt, amelynek bevételét képeslapok nyomtatására fordítottuk. A téglajegyeket magyar és angol nyelven kiviteleztük, és *Van egy téglám Kenyában* szöveggel ellátva 1,5 és 10 euróért ajánlottuk fel azoknak, akik támogatni kívánták az iskolaépítési projektet. A közel 10 000 képeslap terjesztésével elkezdődött a kampány. A célkitűzés kezdetben 5 000 euró pénzösszegnek megfelelő adomány gyűjtése volt a kenyai közösség számára.

Az önkéntesek spontán szerveződtek, a Kenya-projekt hírei egyre ismer-

Gyermekkamerázás – Ábel filmpezik

tebbekké váltak az internetes közösségi felületeken. Egy idő után komoly csapat jött létre, amelynek tagjai csaknem egész Erdélyből (Marosvásárhely, Kolozsvár, Zilah), de még Budapestről is jelentkeztek. A munkatársak információkat szerkesztettek, bemutatókat tartottak és embereket mozgósítottak az adományozásra.

A kampány során sok mindent tudatosítania kellett a csapatnak. A romániai mentalitásban kevésbé van benne a szegényebb országok segítésének filantróp tudata, mivel maga Románia is (EU-s tagsága ellenére) még „szegényebb” országnak számít. Miért a kenyai szegényeken segítenek és nem a hazaiakon? – kérdezték az emberek. Ilyen körülmények között nehezen indult be a pénzgyűjtés, de mivel időben elkezdtek és kitartóan hittünk a lehetetlennek tűnő terveinkben, a végeredmény az eredetileg elérendő pénzösszeg duplája, azaz 10 000 euró lett. A Kenya-projektben az tűnt nagy kihívásnak, hogy kevés-

sel is sokat lehet segíteni, bár ezt a maga teljességében csak a helyszínen értette meg a csapat.

Halmen Balázs első afrikai útja során is aktívan részt vett az utajoi közösség életében. Akkor építették meg a 16 fős Önkéntes Házat, amely a legutóbbi három hét alatt a csapat szálláshe-

lyeként szolgált. A másik fontos tevékenysége a Sargy magániskola tanulóinak foglalkoztatása volt. A tanítás során nehézségei akadtak, mivel saját bevallása szerint nem egy tanár-alkat, azonban a futballpályán felszabadultan edzette a gyerekeket a dél-afrikai világbajnokság évében. Így jött létre a Sargy Centre Stars Labdarúgó Klub, amelyet azóta is lelkesen látogatnak a kis szigetlakók. A kezdeményezésben a felcsúti Puskás Ferenc Labdarúgó Akadémia is partnerséget vállalt.

A Sargy Community Development Group szervezet, amelynek az iskola is része, Samwel Okomo vezetésével működik. A tanárember két feleségével és hét gyerekével együtt él Rusinga szigetén – a legkisebb családtag csupán egy hónapos. Samwel megelégedte a vég nélküli szegénységet, és közösségsegítő programokba kezdett, különös hangsúlyt fektetve az oktatásra. *Education is the key* hangoztatják a feketék Rusingán. És valóban, ha a falubeliek többre vágy-

nak mint halászni a közismerten túlhalászott Viktória-tóban, vagy a túlélést alig biztosító földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkozni, vagy esetleg egy „piki-piki” motorral (kenyai szállítási eszköz) fuvarozni, akkor iskolába, majd egyetemre kell járniuk, a jobb munkahelyek és életlehetőségek reményében és érdekében.

Mwalimu (szuahéli nyelven tanító) 14 éve hozta létre az iskolát saját telkén, ahová mintegy száz gyerek jár, többségük árva vagy félárva sorsú. Az intézmény az egyik közösséget szolgáló, 1991-ben elhunyt asszonyról a Sargy nevet kapta. A gyerekek kartonokra rajzolt szemléltető ábrák segítségével tanulnak, füzetük és tankönyvük alig akad, ezek is többszörösen elhasznált állapotban vannak. Az oktatás az ismétlésen alapszik, ezért a gyerekek tudásukat rímekbe foglalják és játékaikat is ritmusosan építik fel. A Sargyban napi egy adag *porridge* (vízben főtt búzadara) az ebéd. A tanítók nagy része önkéntesen dolgozik, csak időről-időre jut fizetéshez.

Az épület”, amelyben tanulnak a gyerekek egy bádogból összerakott, rozoga kunyhónak is alig nevezhető tákolmány – ráadásul itt zajlik a vásárnap iistentisztelet is. Rossz időjárás esetén nemcsak hogy hideg van és becsorog az eső, de az esőcseppek kopogása miatt hallani sem lehet egymást. A fény alig hatol be az összeillesztett bádoglemezeken. A sportlehetőségek is korlátozottak, mivel az udvar területe kevesebb mint 20 négyzetméter, a füves futballpálya pedig egy km-re van az iskolától.

Az Önkéntes Ház felépítése során vált világossá Samwel Okomo számára, hogy Balázs mögött egy egész közösség

áll. Akkor mintegy 3 000 eurót gyűjtöttek az otthoni barátok, ismerősök, különböző közösségek, amelyet víztank, tanfelszerelés és gyermekruhák vásárlására fordítottak. Az építkezés nagy részét is ebből a forrásból valósították meg. Ezután már az iskola felépítése sem tűnt túl merész célkitűzésnek, minthogy Balázs megígérte, visszatér Kenyába barátaival, egy önkéntes építőtábor erejéig.

Az első tervek szerint egy emeletes, 8 osztálytermes, 600 négyzetméter kihasznált területű épületet képzeltek el a helyiek, amelyet a 200 000 eurós költségvetés miatt kivitelezhetetlennek találtak az erdélyi Kenya-csapat építészei. Az újabb terv immár 4 osztálytermet vázolt, 273 négyzetméter területen, a költségvetés pedig 20 000 euróra csökkent. Ezek a számok már megvalósíthatónak tűntek, így ezzel az elképzeléssel haladtak tovább.

„Az önkéntesek kimondottan élvezték a helyiek nyitottságát, közvetlenségét és egyszerűségét. Együtt járták a várost, dolgoztak, kirándultak, halásztak, sőt, még keresztelőre is sor került.”

Az építkezés jóval kevesebb pénzt igényel, mint Romániában vagy akár Magyarországon, mert bár az anyagok hasonló árban vannak, a munkások napi fizetsége csak 3 euró. A munkálatok során sok anyagot próbálnak maguk előállítani, ezeket pedig takarékosan felhasználni. A téglafalakat, illetve az ezeket tartó betonoszlopokat is vékonyra

tervezik, hiszen az éghajlat miatt fűtésrendszerre sincsen szükség.

Előzetes egyeztetések nyomán, mire a csapat a szigetre ért, a helyiek megásták az alapot a Viktória-tó partján elhelyezkedő 600 négyzetméteres telken, a focipálya közvetlen szomszédságában. Az önkéntesekre főleg az alap megszilárdításának feladata hárult. Ehhez a közeli sziklákból kellett követ fejni, valamint *maramot* (apró kavics) gyűjteni és földet hordani. A *fundik* (helyi kőművesek) vezették tulajdonképpen az építkezést. A csapatban volt egy építésznövendék, Szabó Péter, és egy frissen végzett építőmérnök

is, Lázár Orsolya. Péter és Orsi, látva az építkezés nehézkes előrehaladását, újrarendelték a terveket oly módon, hogy költséget és időt spóroljunk. Két osztályterem 1,5 m-rel magasabban volt a föld szintjétől, ezért a szintbehozás helyett megpróbálták úgy összecsatolni a tetőkülönbséget, hogy az alacsonyabb levezesse a vizet a tó felé.

Az iskolaépítés napi programja mellett a 16 fős csapat életkörülményeit

A szerző egy Sargys tanulóval

is meg kellett teremteni. Már az első napokban kijelölték a konyha, higiénia és munka felelőseit, akik biztosították a mindennapok gördülékenységét.

A konyha egy sárból tapasztott különálló épület volt az Önkéntes Ház közelében, ahol reggelenként érezni lehetett a kis szeneskályhákon sült *chapati* (palacsintához vagy lángoshoz hasonló lapótya) illatát. A reggeliket rántotta, avokádókrém és lek-

város kenyér egészségítették ki. Főételként leggyakrabban *ugalis* (kukoricadarás) halat esznek a helyiek *sukuma wikipivel* (spenóthoz hasonlító főzelék). A nem túl változatos étrendet igyekeztek bővíteni a konyha felelősei levesekkel, marhahússal, spagettivel, lencsefőzelékkel, ananással és egyéb helyi sajátosságokkal. A hozzávalókat Mbita városában szereztük be, ahova pikipivel mintegy 15 perc alatt lehetett eljutni. Választhattunk az indiai kereskedő afrikai viszonylatban jól felszerelt üzlete, vagy a végeláthatatlan piac kínálata közül. Sajnos a *mzungu*-árat (fehér ember), amely rendszerint magasabb, mindenhol igyekeztek elkérni. Az étkezések csúcspontja a búcsúest volt, amelyen a helyi faluközösség egy frissen levágott kecskét és egy tyúkot is feldolgozott a fehérek tiszteletére.

A víz biztosítása nem volt könnyű feladat. A higiénias csoport eldöntötte, hogy 5 literes palackokban veszi meg az ivóvizet, amelyet aztán kisebb üvegekbe osztanak szét. Így mindenkinek megvolt a napi adagja, amelyhez bármikor hozzáférhetett. A tisztálkodáshoz, mosáshoz és főzéshez szükséges vizet a Viktória-tóból hozták fel a szamarak, majd neomagnollal kezelték. A bátrabbak viszont a vízilovak tanyájához közel fekvő partszakaszra is lejárta mosdani. A napi program esti mozzanata az áhitat volt, amelyre Samwel Okomo családja is átjött az Önkéntes Házba. Berke Eszter református segédlelkész vezette az alkalmakat bibliai szakaszok és Richard Wurmbrand *Mélyégekben járatta őket* című könyve alapján. Előtte és utána a Nairobiban vásárolt gitárkísérettel énekeltek, majd imádsággal zárult az este.

Az épülő iskola

Az iskolaépítéssel párhuzamosan Visky Ábel filmrendező szakos diák forgatott a szigeten. Azzal az elképzeléssel jött Kenyába, hogy a projekt érdekében dokumentumfilmet készít, fókuszpontban a helyi fiatalok szerelmi életével, jövőképeivel vagy akár generációs kérdéseivel. Az önkéntes csapat néhány helyi fiatallal mindennapos kapcsolatba került, ezeket a találkozásokat, ismerkedéseket igyekezett Ábel lefilmezni, és beszélgetéseket kezdeményezett a kamera előtt. A filmet 2012 során mutatjuk be.

Az önkéntesek kimondottan élvezték a helyiek nyitottságát, közvetlenségét és egyszerűségét. Együtt járták a várost, dolgoztak, kirándultak, halásztak, sőt, még keresztelőre is sor került. Samwel Okomo kisebbik fiát, akit Balásznak neveztek el, a három hét első vasárnapján merítették be a *Power of Jesus around the World* nevű gyülekezetben. Az újszülöttet Berke Eszter áldotta meg, és természetesen Halmen Balázs lett a keresztapa. A luó törzs fejlett beszéd-készségéről híres, sokan közülük a politikában tevékenykednek. Barack Obama amerikai államelnök is ebből a törzsből származik. Kenyában egyébként az angol és a szuahéli hivatalos nyelvek, és összesen 42 törzsi nyelvet tartanak számon. Rendezvények során gyakran hallhatták az önkéntesek, hogy *erokamano*, azaz a "köszönöm" szót, a mindennapok során pedig az *ohaera* (jó reggelt), *amosi* (üdvözöllek), *idi nade?* (hogyan vagy?), *rech* (hal), *nam* (tó), *got* (hegy) és hasonló szavakat, és ezek be is épültek a kommunikációba.

A búcsúrendezvényen egymásnak adták a szót a közösség elöljárói, hogy

köszönetet mondjanak az önkéntes csapatnak. A gyerekek és tanárok által feltartott kartonokon különböző kedveskedő feliratok búcsúztattak bennünket: *Van 16 téglám Romániában, Sosem fogunk elfelejteni, Ígérjétek meg, hogy visszajöttök, mert ha nem, veletek megyünk.* Meleg szavakkal és ajándékokkal ellátva indultak haza *matatuval* (kenyai kis busz) a fehérek.

A három hét elteltével viszont korántsem ért véget a *Van egy téglám Kenyában* projekt. A Sargy iskola falai állnak, de még hátra van a tető, a vakolás, az ablak és ajtó behelyezése, valamint az udvar elrendezése. Legkésőbb 2012 augusztusára tervezzük befejezni az építkezést, további adományok segítségével. E mellett pedig az intézmény hosszú távú működését örök-befogadási program fogja biztosítani. Az az elképzelés, hogy a 100 iskolás gyereket szimbólikusan adoptálni lehessen, egy havi 15 eurós összeg felajánlásával. A pénz fedezi a tanítási költséget, az étkezést és a szükséges tanfelszerelést. 2012-ben újabb önkéntes táborra kerül sor a Genézium Társaság szervezésében, amely során további közösségfejlesztési tervek kerülnek megvalósításra.

További információkért, hírekért a brickinkenya.blogspot.com és a www.facebook.com/kenya2011 oldalakat lehet látogatni.